

Inbreng plenair debat LNV Begroting 2024

Bijsturing nodig op beleidsarme LNV Begroting

Terwijl er geformeerd wordt naar een nieuw kabinet, ligt momenteel de LNV begroting voor vanuit het demissionaire kabinet. Al bij publicatie werd duidelijk dat dit een beleidsarme begroting is. Er worden enkele aardige stappen gezet, zoals voor jonge boeren, de biologische sector en groenblauwe diensten. Maar, gezien het feit dat het om éénmalig geld of een beperkt startbudget gaat, hebben deze stappen wat LTO betreft toch een ietwat symbolisch karakter.

We zien dat veel keuzes (terecht) overgelaten worden aan een nieuw kabinet. Tegelijk komt er veel op de sector af. Zo zagen we voor het kerstreces veel aanvullende maatregelen voor het mestbeleid, kortingen op het GLB en publicatie van het NPLG. De oproep is om te kiezen voor een koerswijziging in het landbouwbeleid. Beleidsvoornemens moeten consequent en consistent zijn. Wetgeving gebaseerd en getoetst op praktische haalbaarheid. Met oog op toekomstperspectief, voor de huidige en volgende generatie.

[Klik hier voor de voorstellen van LTO voor de formatietafel](#)

Structureel geld nodig voor groenblauwe diensten

Het is een gemiste kans in deze begroting dat er nauwelijks geld wordt vrijgemaakt voor groenblauwe ecosysteemdiensten. In de gesprekken over het landbouwakkoord was becijferd dat er jaarlijks minimaal 750 miljoen euro nodig is om deze diensten langjarig te bekostigen. De 15 miljoen euro die het kabinet nu eenmalig vrijmaakt voor 2024 is een druppel op de gloeiende plaat. Dit is onvoldoende budget om het bestaande agrarische natuurbeheer in de been te houden, laat staan uit te breiden. De tijdelijke oplossing voor eenmalig 100 miljoen euro voor het ANLb vanuit het amendement Grinwis c.s. is een goede tijdelijke keuze, maar structureel nog geen oplossing.

- LTO roept op structureel minimaal 750 miljoen euro per jaar in te zetten voor het vergoeden van natuur- en landschapsbeheer door boeren en tuinders.
- LTO roept de deelnemers aan de formatietafel op om daad bij het woord te voegen, met structurele bijdrage voor groenblauwe diensten als aanvullend inkomen voor extensiever boeren.

Financiering ecoregelingen GLB in 2024 zekerstellen

Deze maand maakte de minister bekend dat hij een mogelijkheid heeft gevonden om het financiële gat van circa 50 miljoen euro bij deelname aan de ecoregelingen 2023 (GLB) alsnog te dichten. Hierdoor ontvangen alle boeren die in 2023 hebben deelgenomen aan een ecoregeling alsnog de eerder toegezegde uitkering. LTO is zeer verheugd met deze stap en complimenteert de minister met zijn inzet.

- Het voornemen om de vergoedingen voor deelname aan de ecoregelingen te verlagen heeft een volstrekt verkeerde boodschap afgegeven aan boeren en tuinders. LTO vindt dat boeren en tuinders juist gesteund en gestimuleerd moeten worden om deze extra stappen te zetten én daar een volledige vergoeding voor moeten ontvangen.

Oproep tot EU voedselvisie

De Nederlandse vruchtbare delta is van onschatbare waarde, maar wordt momenteel in Europees beleid nog te vaak miskend in plaats van erkend. De EU is dichtgeslibt met richtlijnen, verordeningen en strategische visies, maar een Europese voedselvisie ontbreekt. Gezien de geopolitieke ontwikkelingen zal de EU moeten nadenken over het strategisch belang van een eigen voedselvoorziening en hoe hierin autonomie gevonden kan worden in een sterk veranderende wereld. De Nederlandse land- en tuinbouw heeft hierin iets te bieden, maar de erkenning hiervoor ontbreekt.

- LTO roept op tot het opstellen van een breed gedragen voedselvisie in Europees verband die de strategische belangen van de land- en tuinbouw erkent en een fundament biedt voor toekomstig beleid op voedselzekerheid/-soevereiniteit.

Betere ondersteuning biologisch sector

De [Algemene Rekenkamer stelt](#) dat het 'Actieplan Groei van biologische productie en consumptie' van het kabinet veruit onvoldoende is. Dat wordt nog eens versterkt doordat het kabinet ervoor gekozen heeft - als enige land in de EU - de biologische boeren niet extra te ondersteunen vanuit EU-middelen. De maatschappelijke voordelen van de biologische sector ([zie bijvoorbeeld het rapport van de WUR](#)) zijn echter niet altijd door te rekenen in de prijs.

- LTO pleit er daarom voor om het speelveld gelijk te trekken en een 'Commissie Gelijk Speelveld biologisch' op te richten, waarbij advies uitgebracht wordt hoe het speelveld meer gelijkgetrokken kan worden en welke maatregelen hiervoor nodig zijn.

NPLG

Vorige maand werd het ontwerp NPLG gepubliceerd. LTO vindt die timing niet gelukkig. Tijdens het debat over de verkiezingsuitslag benadrukten diverse partijen immers dat er, sinds de verkiezingen, een nieuwe politieke realiteit is ontstaan. Met deze terinzagelegging gaat het demissionaire kabinet eraan voorbij dat kiezers massaal hebben aangegeven dat ze een koerswijziging willen. De fundamentele vraag is waarom het NPLG niet of nauwelijks inzet op innovatie. Vanuit de rapporten van dhr Remkes is keer op keer aangegeven dat de stikstofaanpak bestaat uit een trappetje; van extensiveren, verbreden, innoveren of als laatste optie stoppen. Ondanks toezeggingen en beloftes, heeft de minister tot nu toe vooral werk gemaakt van de opties voor stoppers. Ook het NPLG zet niet in op de optie tot innovatie als oplossingsrichting waar dat kan.

- LTO roept wederom op dat het 'trappetje van Remkes' leidend moet zijn bij de keuzes die boeren hebben om hun stikstofuitstoot te verminderen. Daarvoor is een duidelijke politieke uitspraak nodig dat het innovatiepad ook een volwaardige optie is, met bijbehorend budget.

LTO wil perspectief voor blijvende en toekomstige agrarisch ondernemers door doelsturing, gekoppeld aan de ontwikkeling van verdienmodellen. Provincies hebben aangegeven dat zij ongeveer 60 miljard euro nodig hebben om alle doelen uit het NPLG te kunnen realiseren. Maar de demissionaire kabinet kan niet eens garanderen dat de 24 miljard euro die het kabinet eerder gereserveerd heeft, intact blijft.

- LTO roept, in lijn met het IPO, op tot het langjarig beschikbaar stellen van middelen (financieel en juridisch) en flexibiliteit om integrale oplossingen in gebieden mogelijk te maken.
- Voor koplopersprojecten wordt waarschijnlijk ruim 1 miljard euro uitgetrokken. Het is goed om gebiedsgerichte projecten te financieren, maar dit kan niet het enige antwoord zijn op de doelen. LTO stelt grote vraagtekens bij de haalbaarheid van de NPLG doelen.

Impact mestbeleid

Nieuwe maatregelen in het mestbeleid stapelen zich in een rap tempo op. LTO is van mening dat dit geen effectief beleid is voor het verbeteren van de waterkwaliteit. Dit zijn wéér meer middelvoorschriften in plaats van het werken naar doelvoorschriften. Daarnaast is het totaal niet realistisch, gezien het korte tijdspad dat sectoren nu wordt opgelegd. Het resultaat is dat de mestmarkt zwaar verstoord is geraakt.

- LTO roept op tot een investeringsregeling voor extra mestopslagen in de ontvangstgebieden, uitrijapparatuur en nieuwe mestverwerkingsinstallaties
- Een hoger bedrag uitkeren per hectare derogatieverlies (gebaseerd op de huidige regeling en de [aangenomen motie Vedder](#)).

Steunregeling jonge boeren moet snel van start

Voor de continuïteit van de agrarische sector is het van belang dat de nieuwe generatie het bedrijf kan voortzetten. De financierbaarheid staat echter steeds meer onder druk. De hoge grondprijzen, maatschappelijke wensen en eisen ten aanzien van stalsystemen en bedrijfsvoering vragen forse investeringen van jonge ondernemers. De subsidieregeling 'vestigingssteun' voor jonge boeren is al aangekondigd in 2022, maar nog steeds niet operationeel ondanks de toezegging van extra gelden.

- LTO vindt het noodzakelijk dat de regeling vestigingssteun snel en op korte termijn opengesteld wordt en roept de Kamer op om te vragen wanneer en met welke voorwaarden de regeling open gaat.